33000 A Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2012

29984 Spoor: vervoer- en beheerplan

Nr. 60 Brief van de minister van Infrastructuur en Milieu

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 februari 2012

Mede naar aanleiding van de recente problemen op onze infrastructuur als gevolg van het winterweer wil ik u op hoofdlijnen informeren over de gevolgen van de winterweerproblematiek en de maatregelen die door alle betrokken partijen worden genomen om Nederland in beweging te houden. Over de specifieke problematiek op het spoor ontvangt uw Kamer op zeer korte termijn een aanvullende brief.

Hieronder schets ik per modaliteit:
(1) de gevolgen van het winterweer van de afgelopen dagen;
(2) de maatregelen die zijn genomen om de problemen het hoofd te bieden;
(3) het effect van de maatregelen.

Ik wil daarbij benadrukken dat alle modaliteiten last hebben gehad van het korte tijdsbestek waarin de weersomslag plaatsvond en de heftige sneeuwval die daarmee gepaard ging. Ik ben van mening dat de reiziger juist op zo'n moment wil weten waar hij aan toe is.

Wegen

Gevolgen van het winterweer

Het winterweer heeft op vrijdag 3 februari gezorgd voor een bovengemiddelde totale filelengte in Nederland met een maximum van 830 kilometer. Daarnaast hebben zich op vrijdag en in het weekend enkele ongevallen voorgedaan mede als gevolg van de sneeuwval. Zo waren er vrijdag ongevallen op A6 Lelystad en A28 Harderwijk. Maar ook op zaterdag en zondag deden zich nog ongevallen voor (A35 Azelo, A27 Oosterhout en A15 Gorinchem).

Maatregelen

De volgende maatregelen zijn genomen:

- Vooruitlopend op de verwachte weersomstandigheden heeft Rijkswaterstaat vrijdag om tien uur 's ochtends een waarschuwing uitgegeven voor mogelijke verkeershinder; om half een is dat omgezet in een waarschuwing voor gevaarlijke rijomstandigheden;
- Er is het hele weekend intensief gestrooid op alle hoofdwegen;

- Bovendien zijn er snelheidsverlagingen doorgevoerd op plaatsen waar het mogelijk glad kon blijven;
- De automobilist is geïnformeerd via de (matrix)borden boven de weg en via de gebruikelijke verkeersinformatiekanalen.

Effect van de maatregelen
De weggebruikers hebben zich aangepast aan de snel veranderende weersomstandigheden. Desondanks is het totaal aantal ongevallen dit weekend hoger geweest dan normaal. De vorst heeft niet geleid tot aantoonbaar grotere schade aan het hoofdwegennet.
Overigens is de dooiwerking van het zout minder effectief geweest dan normaal, omdat afgelopen weekend sprake was van temperaturen onder de -7 graden.

Spoor
Gevolgen van het winterweer
In de brede Randstad, met name rondom Amsterdam en Utrecht, heeft er zowel op vrijdag 3 februari als op zaterdag 4 februari enkele uren zeer beperkt treinverkeer plaatsgevonden.
De spoorinfrastructuur heeft met name op vrijdag 3 februari en zaterdag 4 meer storingen laten zien dan op een reguliere dag en de hersteltijd die de aannemers nodig hadden was die dag langer dan normaal, mede doordat de aanrijtijd naar de storingslocaties langer was door de situatie op de weg.

Maatregelen
- Op basis van de tussen NS en ProRail afgesproken afwegingscriteria over hoe de infrastructuur zich houdt bij de verwachte sneeuwval (nl. bij meer dan 10 cm) is heeft de weersverwachting op donderdag(nl. 3-5 cm) er niet toe geleid dat is gekozen voor een aangepaste dienstregeling voor vrijdag.
- Er zijn op donderdag reeds extra storingsploegen ingezet om de technische problemen te kunnen oplossen, tevens is een groot aantal wissels vastgezet om eventuele storingen te voorkomen en zijn de sleeplocomotieven op strategische plaatsen in het land neergezet;
- Op vrijdag is in de vroege ochtend op basis van de aangescherpte weersverwachtingen, 10 tot 15 cm in het westen en het midden van het land, gekozen om de dienstregeling handmatig aan te passen en machinisten en conducteurs hier individueel over te informeren. Omdat dit een tijdrovend proces is, is het niet mogelijk om de dienstregeling ingrijpend aan te passen op de dag zelf. Als de treindienst out of control raakt en voortdurend handmatig en op het laatste moment bijgestuurd moet worden, dan is het niet meer mogelijk om de reisinformatie via de digitale kanalen actueel te houden. Dan wordt er noodgedwongen overgeschakeld op meldingen per vertrekkende trein in plaats van reisinformatie via de digitale systemen.
- Gelet op de verwachte verstoringen op zondag 5 en maandag 6 februari is

er op voorhand door NS en ProRail gekozen voor een geplande aangepaste dienstregeling voor die dagen;

Effect van de maatregelen
De getroffen maatregelen hebben vrijdag en zaterdag niet geleid tot betrouwbaar vervoer. Dit gold zowel voor de betrouwbaarheid van de infrastructuur alsmede de communicatie naar de reiziger. Op zondag en maandag is er wel een voorspelbare en betrouwbare dienstregeling opgeleverd.
In de uitgebreidere brief die ik u deze week stuur zal ik nader aangeven in welke mate de maatregelen effectief zijn geweest en een nadere analyse en beschrijving geven van de situatie die donderdag, vrijdag en zaterdag is ontstaan. Ook zal ik ingaan op de maatregelen, die ik met uw Kamer heb afgesproken, naar aanleiding van de winterweer periode vorig jaar.

Overigens blijft het drukbereden en intensief gebruikte Nederlandse spoornetwerk kwetsbaar voor extreme weersomstandigheden. Ik concludeer samen met NS en ProRail dat de op vrijdag en zaterdag ontstane complexe ontregelingen moeten worden vermeden. Ook ben ik van mening dat de reizigersinformatie onvoldoende is Na een grondige analyse van de oorzaken zal ik dan bezien welke mogelijkheden er zijn om ook onder extreme meteo-omstandigheden tot een constantere betrouwbaarheid van het systeem te komen.
Tevens zal ik een internationaal expert, met ervaring in landen met dergelijke weersomstandigheden, vragen om mij inzicht te geven in de winterhardheid van de infrastructuur en de ruimte voor bijsturing bij verstoringen. Ik wil daarbij leren van andere landen. In de brief die ik u op zeer korte termijn stuur, ga ik nader in op de exacte vraagstelling voor de expert.

Komende week blijven we nog te maken hebben met zeer lage temperaturen en mogelijke sneeuwval. Dat betekent dat de aangepaste dienstregeling tot en met vrijdag nog van kracht blijft. Zodoende is het treinverkeer voorspelbaarder voor de reiziger en kan betrouwbaarder reisinformatie worden gegeven. Er rijden dan wel minder treinen dan normaal. NS en ProRail gaan de treindienst weer opschalen als ze de reiziger een voorspelbaar en betrouwbaar product kunnen blijven bieden.

Luchtvaart
Gevolgen van het winterweer
Het vliegverkeer in Nederland heeft met name op vrijdagmiddag kortstondig ernstige hinder ondervonden door de sneeuwval. Door de sneeuwval zijn vluchten vertraagd en noodgedwongen geannuleerd. Op vrijdag 3 februari zijn 201 vluchten geannuleerd (18,3% van de 1098 geplande vluchten). 36 inkomende vluchten zijn uitgeweken naar andere luchthavens.
Op Eindhoven Airport en Rotterdam/The Hague Airport hebben zich,

afgezien van een enkele vertraagde vlucht, geen noemenswaardige problemen voorgedaan.

Maatregelen
De diverse stakeholders (o.a. Schiphol, KLM, LVNL) hebben gedurende het weekend intensief overleg gevoerd. Dit heeft geleid tot onderstaande maatregelen:

- Het vliegverkeer is teruggebracht tot een vanuit veiligheidsoptiek hanteerbare omvang;
- Er is op grote schaal sneeuw geruimd op de luchthaven;
- De vertrekkende vliegtuigen zijn ijsvrij gemaakt ('de-icing');
- Er was sprake van een verhoging van de inzet van security officers
- In de terminal zijn extra slaapplaatsen ingericht om de ongeveer 1000 passagiers die niet konden worden ondergebracht in een hotel te huisvesten.

Effect van de maatregelen
De genomen maatregelen hebben niet kunnen voorkomen dat het vliegverkeer hinder heeft ondervonden (vertraging en annuleringen). Onder andere de intensievere 'de-icing'-activiteiten hebben geleid tot een beperking van de totale afhandelcapaciteit op de luchthaven. Het luchtverkeer en de luchthaven zijn wel operationeel gebleven. De baancapaciteit op Schiphol was op vrijdagavond grotendeels weer normaal. Wel zijn er op zaterdag nog enkele vluchten preventief geannuleerd waardoor er nog enkele vertragingen waren. Zaterdagmiddag is het vliegschema volledig hervat.
Kortom: op Schiphol was er kortstondig sprake van forse overlast, maar door adequate maatregelen kon de operatie ook weer snel worden genormaliseerd.

Binnenvaart
Gevolgen van het winterweer
Diverse vaarwegen waren het afgelopen weekend slechter bereikbaar dan normaal. En aantal vaarwegen was plaatselijk dichtgevroren.

Maatregelen

- Er is intensievere verkeersbegeleiding toegepast dan normaal.
- Vaarwegen zijn gestremd waar dat nodig was. Daarnaast zijn ijsbrekers ingezet om de hoofdvaarwegen en havens vrij te houden.
- Er zijn door Rijkswaterstaat via internet, fax, telefoon en email ijskaarten beschikbaar gesteld die de dikte van het ijs weergeven. Eveneens werden de actuele berichten op teletekst bijgehouden.
- Ook heeft de ijsberichtgeving vaarweggebruikers en beheerders op de hoogte gehouden van de actuele ijstoestand (o.a. ijsgroei, dikte van het ijs).

Effect van de maatregelen
Het afgelopen weekend is geen sprake geweest van extra stremmingen of wachttijden op de hoofdvaarwegen.

Conclusie
Gezien de korte, heftige sneeuwval in combinatie met de strenge vorst ben ik van mening dat er bij vrijwel alle modaliteiten door de betrokken partijen goed is gereageerd op de weersomslag. De afhandeling van de problematiek op het spoor is niet naar tevredenheid gebeurd, qua beheersing van de infrastructuur en de communicatie naar de reiziger. Daarom laat ik een diepgaandere analyse opstellen over de ontstane situatie op het spoor. Die zal ik u over enkele dagen toesturen.

Ondanks dat het winterweer nog niet voorbij is en nog zeer lage temperaturen en sneeuw wordt voorspelt, heb ik gemeend u deze brief over de ontstane problematiek, gezien de actuele discussie, alvast toe te sturen.

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus